

МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ М'ЯКИХ ЛІКАРСЬКИХ ФОРМ ДЛЯ МІСЦЕВОГО ЛІКУВАННЯ ОПІКІВ

©Н.В. Марків, Т.А. Groшовий, І.П. Мосейчук

Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського

Резюме: проведено аналіз м'яких лікарських форм, які використовують для місцевого лікування опіків, розраховано коефіцієнти ліквідності та доступності цін для препаратів даної групи.

Ключові слова: опіки, м'які лікарські форми, маркетингові дослідження.

ВСТУП. Актуальність проблем опіків визначається частотою їх отримання в побуті й на виробництві, в умовах катастроф в мирний і воєнний час, складністю патогенезу і лікування великих за площею та глибоких уражень, високою летальністю. За даними ВООЗ, опіки за частотою посідають третє місце серед інших травм, а в деяких країнах –друге, поступаючись лише транспортним травмам [1]. Відповідно виникає ряд соціально-економічних проблем тяжкої опікової травми.

Сучасна медицина володіє широким спектром медичних заходів та засобів, які використовують для місцевого лікування опіків. Місцева терапія опіків спрямована, насамперед, на створення найбільш сприятливих умов для їх загоєння в оптимальні терміни і передбачає захист від механічного пошкодження та інфікування, а при необхідності лікування інфікованої рани і стимулювання репаративних процесів.

Сьогодні на фармацевтичному ринку України присутня велика кількість лікарських засобів для місцевого лікування опіків – розчини та мазі з антисептиками, антибіотиками, масла, сорбен-

ти, коагулювальні та дубильні речовини, полімерні та біологічні плівки, біологічні препарати, а також вітаміни та ферменти.

Лікарські засоби, які використовуються для місцевого лікування опіків, поділяють на 2 групи. Перша – препарати на жировій основі з односпрямованою дією (протимікробною, ранозагоювальною і т.д.). До таких препаратів належать: стрептоцидова, гентаміцинова, тетрациклінова, еритроміцинова, метилурацилова мазі, лінімент синтоміцину та інші. Друга група – комбіновані препарати першого покоління на основі поліетиленоксидів ("Левоміколь", "Левосин") і сучасні препарати на удосконаленій гідрофільній синтетичній основі, які мають комплексну дію на різних стадіях патологічного процесу [5, 10]. Застосуванню м'яких лікарських форм (МЛФ) у медичній практиці, а також маркетинговим дослідженням цих лікарських форм, присвячені роботи Зупанця І.А., Бездетко Н. В [4], Перцева І.М. та співавторів [9], Білоус С. та співавторів [2], однак ринок МЛФ для лікування місцевих опіків не досліджувався.

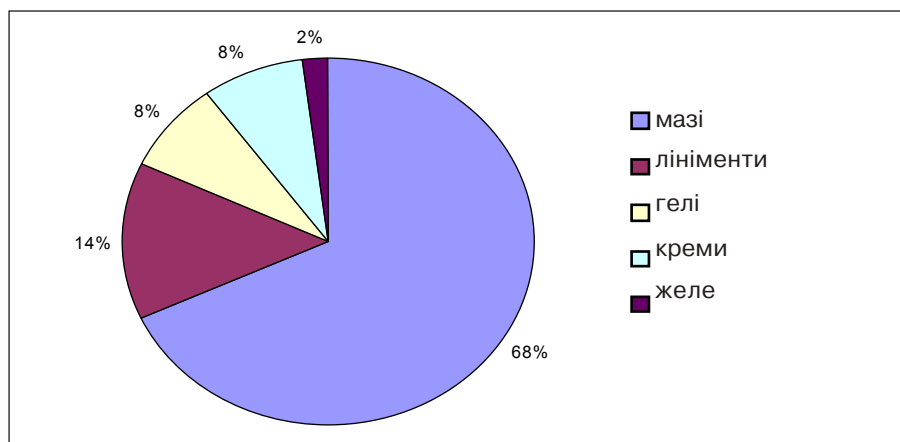

Рис. 1. Діаграма асортименту МЛФ із врахуванням властивості дисперсних систем, які використовуються для лікування опіків.

Мета нашої роботи – провести маркетингові дослідження українського ринку м'яких лікарських форм для місцевого лікування опіків.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ. Об'єктом нашої роботи була інформація про лікарські засоби, які застосовуються для лікування опіків і зареєстровані в Україні.

РЕЗУЛЬТАТИ Й ОБГОВОРЕННЯ. Для досягнення поставленої мети нами проводилось вивчення кон'юнктури вітчизняного ринку м'яких лікарських форм, які використовують для місцевого лікування опіків. До показників, що характеризують кон'юнктуру, належать пропозиції, товарний асортимент та динаміка цін [3].

Встановлено, що асортимент МЛЗ, які використовують для місцевого лікування опіків, на фармацевтичному ринку України за класифікаційною системою АТС розподілився так:

D02 Препарати із пом'якшувальною і захисною дією – 5 торгових назв (8,5%).

D03 Засоби для лікування ран та виразок – 21 (35,6%).

D04 Протисвербіжні препарати (включаючи антигістамінні, місцевоанестезувальні та інші засоби) – 3 (5,1%).

D06 Антибіотики і хіміотерапевтичні препарати для використання в дерматології – 14 (23,7%).

D07 Кортикостероїди для використання в дерматології – 4 (6,8%).

D08 Антисептичні і дезінфекційні засоби – 11 (18,6%).

D11 Інші дерматологічні препарати – 1 (1,7%).

Звичайно, кількість препаратів, які використовують для лікування опіків, що входять у групи D04, D07, D011, не є чисельною, оскільки їх використовують при легких сонячних чи термічних опіках. До них належать: D04 – D04A A13 Диметинден – “Феністил-гель” туба 30 г, вироб-

ництва фірми “Novartis Consumer Health Services S.A.” (Швейцарія); D04A A32 Дифенгідрамін – “Псило-бальзам” туба 20 г – “Stada” (Німеччина); D04A X “Нафталанова мазь” туба 15 г Bioil (Азербайджан). D07 – D07C C05 Флуоцинонід і антибіотики “Кремген” мазь туба 15 і 30 г – “Сперко-Україна”; D11 “Судокрем” виробництва “Forest Tosara” (Ірландія) [7].

Нами проведено аналіз лікарських засобів для місцевого лікування опіків залежно від властивостей дисперсних систем. Порівняльну гістограму різних лікарських форм наведено на рисунку 1, а співвідношення між вітчизняними та імпортованими ЛЗ – на рисунку 2.

Залежно від властивостей дисперсних систем, вони представлені безпосередньо мазями, гелями, кремами, лініментами, а також желе. Як видно з рисунків, найбільш чисельною групою є мазі, які становлять 67 % від всього асортименту, а найменшою групою є желе, при чому у вітчизняних виробників переважають мазі та лініменти, а лікарські засоби у формі гелів, кремів та желе – переважно імпортованого виробництва.

Станом на 01 січня 2007 року номенклатура м'яких лікарських форм для місцевого лікування опіків становила майже 60 найменувань, які випускають близько 40 фармацевтичних фірм. 66 % цих препаратів є вітчизняного виробництва та 37 % імпортованого (у тому числі 7 % з країн близького зарубіжжя).

В Україні мазі, які використовують для місцевого лікування опіків, виготовляє 17 фармацевтичних підприємств. До них належать: ВАТ “Лубнифарм” – 10 найменувань; ЗАТ Фармацевтична фабрика “Віола” – 8 найменувань; ЗАТ “Фармацевтична фірма Дарниця” – 6 найменувань; по 5 найменувань – ВАТ “Тернопільська фармацевтична фабрика”, ВАТ “Фітофарм”, Ми-

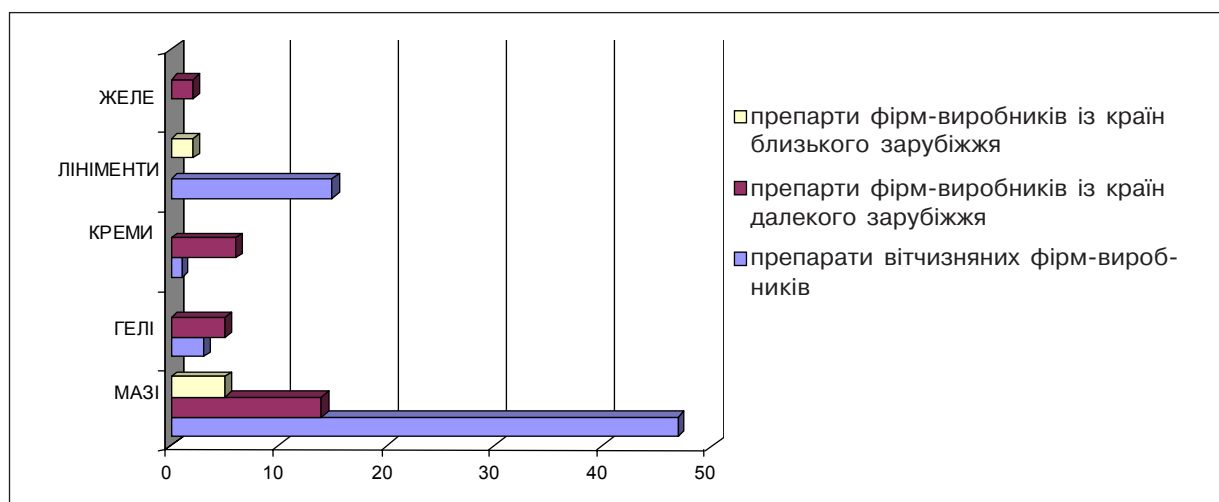

Рис. 2. Порівняльна гістограма МЛФ вітчизняного та закордонного виробництва.

колаївська фармацевтична фабрика, ЗАТ НВЦ "Борщагівський ХФЗ", ВАТ "Хіміко-фармацевтичний завод "Червона зірка"; а також ВАТ "Фармак", ВАТ "Київмедпрепарати", ВАТ "Галичфарм", ВАТ "Фітофарм", ТОВ "Науково-виробнича фармацевтична компанія "ЕЙМ", СП "Сперко-Україна", ВАТ "Лісохімік", Житомирська фармацевтична фабрика, "Кіровоградське ОКП Ліки Кіровоградщини", ТОВ "ОСТ-ФАРМ".

Необхідно зазначити, що виробництво багатьох м'яких лікарських форм для місцевого лікування опіків дублюється вітчизняними виробниками. Це такі мазі, як лінімент бальзамичний за Вишневецьким – 7 виробників (Миколаївська фармацевтична фабрика, ВАТ "Тернопільська фармацевтична фабрика", ВАТ "Фітофарм", ЗАТ НВЦ "Борщагівський ХФЗ", ЗАТ Фармацевтична фабрика "Віола", Житомирська фармацевтична фабрика, ВАТ "Лубнифарм"), іхтіолова мазь – 7 виробників (Миколаївська фармацевтична фабрика, ВАТ "Тернопільська фармацевтична фабрика", ЗАТ Фармацевтична фабрика "Віола", "Кіровоградське ОКП Ліки Кіровоградщини", ВАТ "Фітофарм", ВАТ "Хіміко-фармацевтичний завод "Червона зірка", ВАТ "Лубнифарм"); мазь "Левоміколь" – 6 (ЗАТ НВЦ "Борщагівський ХФЗ", ВАТ "Галичфарм", ЗАТ Фармацевтична фабрика "Віола", ВАТ "Хіміко-фармацевтичний завод "Червона зірка", ВАТ "Фармак", ВАТ "Лубнифарм"); календули мазь – 6 (Миколаївська фармацевтична фабрика, ВАТ "Тернопільська фармацевтична фабрика", ВАТ "Фітофарм", ЗАТ НВЦ "Борщагівський ХФЗ", ЗАТ Фармацевтична фабрика "Віола", ВАТ "Лубнифарм", "Кіровоградське ОКП Ліки Кіровоградщини"); стрептоцидова мазь 10% – 6 (Миколаївська фармацевтична фабрика, ВАТ "Тернопільська фармацевтична фабрика", ВАТ "Фітофарм", ЗАТ Фармацевтична фабрика "Віола", ВАТ "Лубнифарм", ВАТ "Галичфарм"); цинкова мазь – 4 (ВАТ "Тернопільська фармацевтична фабрика", ЗАТ Фармацевтична фабрика "Віола", ВАТ "Фітофарм", ВАТ "Лубнифарм"); метилурацилова мазь – 3 (ЗАТ Фармацевтична фабрика "Віола", ВАТ "Київмедпрепарати", ВАТ "Фармак"); Лінімент синтоміцину 5 та 10 % – 3 (ЗАТ НВЦ "Борщагівський ХФЗ", ВАТ "Лубнифарм", ВАТ "Хіміко-фармацевтичний завод "Червона зірка").

Мазі, які використовують для лікування опіків, на ринок України поставляє більше 20 іноземних фармацевтичних підприємств, у тому числі по 4 фірми з Польщі – "Chema-Elektromet", "Solco Basel P.Z.", "Jelfa", "Unia", по 3 фармацевтичні фірми з Німеччини – "Naturwaren", "Roche AG", "Stada", та Швейцарії – "ICN Switzerland", "Novartis Consumer Health Services S.A", "Bayer Consumer"; по 2 зі Словенії – "KRKA", "Lek", Угорщини – "Egis", "Gedeon Richter", Індії – "Pharma Synth

Formulation", "Wockhardt", а також Австрії – "Nycomed Austria", "Biochemie"; Болгарії – "Sopharma", США – "Pfizer inc", "Nemofarm" – Сербії та Чорногорії, "Bosnaliejek" – Боснія та Герцоговина. Продукцію з країн близького зарубіжжя представлено 2 фірмами – "Нижфарм" (Росія) та "Bioil" (Азейбарджан).

На українському ринку є досить багато препаратів іноземного виробництва, українських аналогів яким немає. Особливо це стосується таких м'яких лікарських форм, як гелі, креми та желе. Наприклад, особлива увага при лікуванні опікових інфекцій приділяється сульфадіазину срібла [11], однак на фармацевтичному ринку України препарати даної групи представлені лише іноземними фірмами – виробниками, а саме: "Дермазин" виробництва словенської фармацевтичної фірми "Lek", "Аргедин" фірми "Bosnaliejek" – Боснія та Герцоговина, а також на основі сульфатіазолу срібла – "Аргосульфан" польської фірми "Jelfa".

Для встановлення попиту на МЛФ, які використовують для місцевого лікування опіків, проводився аналіз пропозицій виробників та оптових фірм, опублікованих в цінниках щотижневика "Аптека". Встановлено, що лідерами є препарати, які випускаються іноземними фірмами, а також препарати чотирьох вітчизняних фармацевтичних фірм – ЗАТ "Фармацевтична фірма Дарниця", ВАТ "Фармак", ВАТ "Фітофарм", ВАТ "Хіміко-фармацевтичний завод "Червона зірка". Препарати даної групи пропонували від 1 до 29 фармацевтичних фірм. 64 % цих лікарських засобів пропонують близько 10 фармацевтичних фірм, 34 % препаратів цієї групи пропонують від 11 до 20 фірм, більше 21 пропозиції мають лише декілька препаратів фармацевтичної фірми "Дарниця".

Ціна є одним з найважливіших елементів комплексу маркетингу, оскільки вона визначає грошову вартість товару.

Ми провели аналіз цінової кон'юнктури МЛФ для місцевого лікування опіків та визначили коефіцієнт ліквідності та коефіцієнт доступності, використовуючи дані прайс-листів виробників та посередників. Станом на січень 2007 року, майже 44 % препаратів цієї групи мали коефіцієнт ліквідності в межах до 0,15, що, виходячи з концепції соціально-етичного маркетингу, є коректним та етичним щодо споживачів [3]. У 52,6 % препаратів цей коефіцієнт є у межах від 0,16 до 0,5. Більшість імпортованих препаратів входять до цієї групи, оскільки величина коефіцієнта ліквідності залежить від протяжності каналу розподілу, а просування лікарських засобів іноземного виробництва характеризується багаторівневими каналами. При цьому вітчизняні фірми-

Рис. 3. Динаміка цін на деякі МЛФ, які використовують для лікування опіків

Рис. 4. Динаміка коефіцієнта ліквідності за 2003-2007 рр.

імпортери закупають препарати не завжди у виробника і це в кінцевому результаті зумовлює значну варіабельність ціни [3]. Лише декілька препаратів мають коефіцієнт ліквідності більше 0,5 (рис. 4).

Коефіцієнт доступності на дані лікарські засоби є досить високим, що вказує на доступність цих препаратів кінцевому споживачеві.

Нами проведено аналіз змін середньої оптової ціни в гривнях на деякі МЛФ, які використовуються для лікування опіків. Для цього було відібрано десять препаратів, які найчастіше використовуються опіковими центрами та відділеннями для місцевого лікування опіків на різних стадіях ранового процесу.

Провівши аналіз цін на деякі препарати за 2003 – 2007 рр., ми встановили, що препарати ЗАТ “Фармацевтичної фірми Дарниця” належать до однієї цінової категорії і мають однакові тенденції в динаміці росту цін. Середня ціна на ці лікарські засоби, за останні чотири роки, збільшилась майже на 150 %. Ціни на препарати двох інших українських виробників (ЗАТ НВЦ “Борщагівського ХФЗ” та ТОВ “ОСТ-ФАРМ”) за цей же період суттєво не змінились. Це можна пояснити тим, що вищевказані препарати на фармацевтичному ринку України з’явилися нещодавно.

Щодо препаратів іноземних фірм-виробників, то ціни на них зросли також. На мазь “Бетадин” виробництва фірми “Egis”, ціни зрос-

ли на 98,5 %, на “Дерматин” крем фірми “Lek” – 74 %, “Актовегін” гель, виробництва австрійської фірми “Nuscomed” – 18,4 %. Що ж стосується двох інших імпортованих препаратів, то ціни на них не зросли, а на індійський препарат “Вокадин” 10 % мазь туба 15,0 г зменшились на 18 %. Ціна на польський препарат “Аргосульфан” крем у 2005-2006 рр. зменшувалась, але на початок 2007 року стала на рівень 2003 року (рис. 3).

ВИСНОВКИ. Проаналізовано вітчизняний ринок МЛФ, які використовуються для місцевого лікування опіків. Встановлено, що лідером з виробництва препаратів даної групи є Україна. Необхідно відмітити, що виробництво багатьох м’яких лікарських форм для місцевого лікування опіків дублюється вітчизняними виробниками. Це такі мазі, як цинкова, стрептоцидова, метилурацилова, календули, іхтіолова, левоміколь, лінімент синтоміцину та лінімент бальзамічний за Вишневським, хоча на українському ринку є досить багато препаратів іноземного виробництва, українських аналогів яким немає.

При аналізі ринку м’яких лікарських форм визначено, що лідерами є мазі – 67 % та лініменти – 14 %, лікарські засоби у формі гелів, кремів та желе – відповідно 8 %, 8 % та 2 %, які є переважно іноземного виробництва.

Проведено аналіз пропозицій та цін на препарати даної групи та розраховано коефіцієнти ліквідності та доступності цін.

Література

1. Бігуняк В.В., Повстяний М.Ю. Термічні ураження. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2004. – 196 с.
2. Білоус С., Грошовий Т., Зарума Л. Маркетингові

дослідження ринку м’яких лікарських засобів // Ліки України. – 2000. – № 3. – С. 13-15.

3. Громовик Б.П., Гасюк Г.Д., Левицька О.Р. Фарма-

цевтичний маркетинг: теоретичні та прикладні засади: Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 464 с.: іл., табл.

4. Зупанец І. А., Бездетко Н. В. Фармацевтичеська опіка: Лічення ожогів і отморожень // Провізор. – 2002. – № 21. – С. 11-14

5. Козинець Г.П., Осадча О.І., Тацюк С.В., Козинець К.Г. Местное лічення ожогів – общие підходи і пути оптимізації // Мед. газета “Здоров’я України”. – 2001. – № 5. – С. 2-5.

6. Козинець Г.П., Коваленко О.Н., Слісаренко С.В. Опікова хвороба // Мистецтво лікування. – 2006. – № 12 (036). – С. 9-15.

7. Компендіум 2006 – лікарські препарати /

Под ред. В.Н. Коваленко, А.П. Викторова. – К.: МОРИОН, 2006. – 2270 с.

8. Крутиков М.Г., Бобровников А.Э. Местное лічення ран і ожогів // Российские аптеки.– 2006.– № 5.– С. 29-31.

9. Перцев І.М., Гуторов С.А., Халеева Е.Л. и др. Ассортимент мазей на фармацевтичеському ринку України // Провізор.– 2002.– № 2– С. 8-16.

10. Сучасне місцеве медикаментозне лікування опіків: Методичні рекомендації. – Київ, 2001.— 32 с.

11. Щербак О.Б., Корчак Г.І., Сурмашева О.В., Скороход І.М., Міхєнкова Г.І. Препарати срібла: вчора, сьогодні та завтра // Фармац. журнал.– 2006.– № 5.– С. 45-57.

МАРКЕТИНГОВЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ МЯГКИХ ЛЕКАРСТВЕННЫХ ФОРМ ДЛЯ МЕСТНОГО ЛЕЧЕНИЯ ОЖОГОВ

Н.В. Марків, Т.А. Грошової, І.П. Мосейчук

Тернопольский государственный медицинский университет имени И.Я. Горбачевского

Резюме: проведено аналіз м’яких лікарських форм, які використовуються для місцевого лічення ожогів, розраховано коефіцієнти ліквідності і доступності цін для препаратів даної групи.

Ключевые слова: ожоги, м’які лікарські форми, маркетингові дослідження.

MARKETING RESEARCHES OF SOFT MEDICINAL FORMS FOR LOCAL TREATMENT OF BURNS

N.V. Markiv, T.A. Hroshoviy, I.P. Moseychuk

Ternopil State Medical University named after I.Ya. Horbachevsky

Summary: the analysis of soft medicinal forms which are used for local treatment of burns was conducted. Liquidity and availability of prices ratios were calculated for preparations of this group.

Key words: burns, soft medications, marketing researches.